

RÕIVASTE JA TEKSTIILTOODETE RAHVUSVAHELINE KAUBANDUS

Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit
Estonian Clothing and Textile Association
August 2004

This document has been produced with the financial support of the European Community's programme. The views expressed herein are those of ECTA and can therefore in no way be taken to reflect the official opinion of the European Commission.

© Eesti Rõiva- ja Tekstiiliit

Tartu mnt 63, 10115 Tallinn

Tel 611 5567

Faks 611 5568

E-post: info@textile.ee

<http://www.textile.ee>

RÕIVASTE JA TEKSTIILTOODETE RAHVUSVAHELINE KAUBANDUS

1. Üldist

1.1. Mõisted

Enamsoodustusrežiimi tollimaks (en: *Most Favoured Nations duty, MFN duty*). Enamsoodustusrežiimi tollimaksuga maksustatakse välisriikidest pärinevad kaubad, välja arvatud kaubad, mis välislepingu kohaselt tollimaksuga maksustamisele ei kuulu.

Impordilitsents – kauba sisseveolitsents.

Kauba eksport (en: *exportation of goods*) on 1. ühenduse kauba väljavedu ühenduse tolliterritooriumilt, toimetamine ühendusevälisesse riiki suunduvale vee- või õhusõidukile kaasavõetava varuna või tarbevaruna ekspordi tolliprotseduurile suunamisega; 2. kaupade või teenuste väljavedu välismaale.

Kauba import (en: *importation of goods*) on 1. ühendusevälise kauba vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduurile, imporditollimaksudest osalise vabastusega ajutise importimise tolliprotseduurile, tagasimaksesüsteemiga seestöötlemise tolliprotseduurile või tollikontrolli all töötlemise tolliprotseduurile suunamine; 2. kaupade või teenuste sissevedu välismaalt.

Kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteem HS (*Harmonized System*) on koostatud Maailma Tolliorganisatsiooni (WCO) poolt ja kasutatakse ülemaailmselt väliskaubandusstatistika klassifikaatorite ja tollitariifide soovitusliku alusena.

Kolmas riik (en: *third country*) on ühendusse mittekuuluv riik; mitteliikmesriik.

Kombineeritud nomenklatuur KN (*Combined Nomenclature, CN*) on Euroopa Ühenduse kaupade klassifikaator, mis rahuldab väliskaubandusstatistika (nii EÜ-sisese kui -välise) ja tollitariifide nõudeid Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu tähenduses.

Kvoot – (en: *quota*) kaubakogus, mida EL lubab kitsendusega ja täiendava tollimaksuta importida või eksportida.

Litsentside korraldamise integreeritud süsteem (fr: *Système Integre de Gestion de Licenses, SIGL*) on EL-i impordilitsentside/kvootide ning järelevalve halduse andmebaas.

Litsentsilepinguga (en: *licence agreement*) annab üks isik (litsentsiandja) teisele isikule (litsentsisaaja) õiguse teostada intellektuaalsest varast tulenevaid õigusi kokkulepitud ulatuses ja kokkulepitud territooriumil, litsentsisaaja aga kohustub maksma selle eest tasu (litsentsitasu).

Sisekaubandus Euroopa Liidus on kaubandus, mis toimub Euroopa Liidus sees.

Sooduspäritolureeglid (en: *preferential rules of origin*). Reeglitega nähakse ette kauba päritolu kindlaks määramise tingimused, millele kaup peab vastama.

Tollitariifistik (en: *customs tariff*) on kaupade loend, mis koosneb kaupade kombineeritud nomenklatuurist ja tollitariifide määradest.

Väliskaubandus Euroopa Liidus on Eesti väliskaubanduseks eksport ja import kolmandate riikidega (kõik riigid, mis ei kuulu Euroopa Liitu).

Üldine soodustuste süsteem (en: *Generalized System of Preferences, GSP*) - ühepoolse soodustollitariifi määra rakendatakse kauba suhtes, mis pärineb riikidest, kelle suhtes Euroopa Liit rakendab kaupade üldist soodustuste süsteemi, järgides ÜRO kaubandus- ja arengukonverentsi (UNCTAD) raames kokkulepitud põhimõtteid.

1.2. Sissejuhatus

Vahetult pärast II Maailmasõda 1948. aastal loodi kaubandussüsteem Üldine Tolli- ja Kaubanduskokkulepe GATT (*General Agreement on Tariffs and Trade*), et edendada majanduse ülesehitamist ja majanduskasvu läbi turu avamise ning vabakaubanduse.

GATT-i viimasel kaheksandal läbirääkimiste voorul - nn Uruguay voorul rekonstrueeriti GATT Maailma Kaubandusorganisatsiooniks WTO (*World Trade Organisation*). See organisatsioon alustas

tegevust 1995. aastal. Täna on WTO-l 142 liiget ja 30 kandidaatriiki, enamus nendest on arenenud maadest.

Sellest kontekstist lähtudes on käesolevas materjalis püütudki tuua ülevaade maailmas ja Euroopa Liidus hetkel kehtivatest majandusreeglitest.

2. Tollimaksud

2.1. Kaupade klassifitseerimine

Tollikoostöö Nõukogu **kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi** HS (*Harmonized System*) kasutatakse ülemaailmselt väliskaubandusstatistika klassifikaatorite ja tollitariifide soovitusliku alusena. HS omab rahvusvahelise konventsiooni juriidilist staatust ja jõustus 01.01.1988.

Kombineeritud nomenklatuur KN (*Combined Nomenclature*, CN) on Euroopa Ühenduse kaupade klassifikaator, mis rahuldab väliskaubandusstatistika (nii EÜ-sisese kui -välise) ja tollitariifide nõudeid Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu tähenduses.

Kombineeritud nomenklatuur sisaldab ligikaudu 10 000 kaubakoodi, mistõttu igapäev neist hõlmab mingit rühma kaupu. Seega on oluline antud kaubaartikli paigutamine õigesse (8-kohalise koodiga määratud) rühma, mis enamasti tähendab valikut kahe või enama võimaluse vahel.

Kombineeritud nomenklatuur KN 2004 eesti keeles: <http://www.stat.ee/133298>

Combined Nomenclature CN 2004 inglise keeles:

http://europa.eu.int/comm/eurostat/ramon/cn_2004/cn_2004_en.html

Euroopa Komisjoni määruse nr 260/2004 lisas I on esitatud loetelu rõivaste ja tekstiiltoodete tootekategooriatest ja nende alla kuuluvatest kaubakoodidest (CN) eesti keeles:

<http://www.legaltext.ee/text/et/PH2656.htm>

Statistikaameti kodulehekülj: <http://www.stat.ee/>

2.2. Tollimaksud Euroopa Liidus ja integreeritud tariifistik TARIC

Tollitariifid on tollimaksud, mis on valitsuse poolt kehtestatud kohustused kaupade importimisel või eksportimisel.

Ühises tollitariifistikus esitatud tollimaksud võib liigitada kahel moel: tollimaksu arvutamise viisi alusel ja tollimaksu olemuse järgi.

Tollimaksu arvutamise viisi alusel liigitatakse: väärtuseliseks tollimaksuks, koguseliseks tollimaksuks ning nende kahe kombinatsiooniks.

- Väärtuseline tollimaks on kõige levinum tollimaks, mida arvutatakse protsendina kauba tolliväärtusest.
- Koguselise tollimaksu puhul on tollimaks väljendatud rahalises ühikus teatud kauba koguse (kg, l, tk jne) kohta.
- Kombineeritud tollimaksu puhul arvutatakse tollimaksumäär järgmiselt: kõigepealt arvutatakse tollimaks kauba väärtuselt ja seejärel liidetakse sellele tollimaks koguse pealt.

Tollimaksu olemuse järgi liigitatakse: tavaliseks tollimaksuks (kolmandate riikide tollimaks), soodustollimaksuks ja meetmetega seotud tollimaksudeks.

- Tavaline tollimaks rakendub kõikide kolmandate riikide suhtes, kellele Euroopa Liit ei võimalda soodustusi. Need tollimaksud on kokkulepitud läbirääkimiste teel WTO-sse kuuluvate riikide vahel ja need ei tohi olla kokkulepituist kõrgemad. Erandina on võimalik riikidel kehtestada ühepoolset ja karistustollimaksu.
- Soodustollimaks on seotud kas maksupeatamisega või sooduslepingute- ja kordadega.

Maksupeatamine on tollimaksu täielik peatamine või selle vähendamine, st EL võib ühepoolset kehtestada kõikidele kolmandatele riikidele soodsama või 0 tollimaksumäär põhjusel, et neid kaupu Euroopa Liidus ei toodeta või toodetakse ebapiisavalt.

Sooduskorrad on lepingud ja kokkulepped, mis EL on sõlminud vastastikuselt või ühepoolselt kolmandate riikidega soodustollimaksuäärade rakendamiseks (vabakaubanduslepingud, assotsiatsioonilepingud, üldine soodustuste süsteem jne).

- Meetmetega seotud tollimaksud on: dumpinguvastane tollimaks, tasakaalustav tollimaks, kaitsemeetmetega seotud tollimaks ning põllumajanduslikud maksud.

Selleks, et kogu Euroopa Liidu väliskaubanduspoliitika oleks vähegi hoomatav, on kõik impordil ja ekspordil rakendatavad meetmed kogutud ühtsesse juriidiliselt mittesiduvasse andmebaasi, mida ajakohastatakse iga päev. Andmebaasi nimetatakse Euroopa Liidu integreeritud tariifistikuks (TARIC) ning on kättesaadav kõigile eestikeelsena veebiaadressil:

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/et/home.htm

Või vaata Eesti Tollitariifistikku (ETT) Maksu- ja Tolliameti veebilehelt:

<http://emts.emta.ee:7303/emts/do/index#>

2.3. Sooduspäritolureeglid

Alates maist 2004. aastal hakkas Eestis kehtima lisaks Eesti Vabariigi Tolliseadusele: <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=740392> ka Euroopa Liidu tolliseadustik ja selle rakendussätted:

NÕUKOGU MÄÄRUS (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik 12. oktoober 1992 <http://www.legaltext.ee/text/et/T2109.htm>

KOMISJONI MÄÄRUS (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik 2. juuli 1993 <http://www.legaltext.ee/text/et/T2197.htm>

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 1602/2000, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik 24. juuli 2000
<http://www.legaltext.ee/text/et/T50531.htm>

Kõik need eespool esitatud seadused ja määrused sisaldavad ka sooduspäritolu reegleid.

Vastavalt EL-i poolt sõlmitud kaubanduslepingutele ja nendes lepingutes sätestatud tingimustele rakendatakse importkaubale erinevaid tollimakse: vabakaubanduslepingutes sätestatud soodustollimaks, enamsoodustusrežiimi tollimaks (MFN) ning üldise soodustuse süsteemi tollimaks (GSP).

Soodustollimaksu saamiseks ei piisa ainult teadmisest, et eksisteerib soodusleping. Selleks tuleb kauba impordil tõendada kauba päritolu.

Kaubavahetuses tarnija ja eksportija vahel kasutatakse Tarnija deklaratsiooni. Selles deklaratsioonis annab kaupu tarninud ettevõtte informatsiooni kaupade päritolustaatus kohta.

Sooduspäritolustaatuslega kaupade korral kinnitab tarnija, millist riigist kaubad pärinevad vastavalt päritolureeglitele. Sooduspäritolustaatuseta kaupade või pooltoodete tarnimisel kinnitab tarnija, milliseid töötlemisoperatsioone on toote suhtes läbi viidud.

Euroopa Komisjoni määruses nr 2913/92 on sätestatud muuhulgas mittesooduspäritolu- ja sooduspäritolureeglid tekstiili ja tekstiiltoodete kohta. On esitatud töö või töötamise kriteeriumid, mis annavad tekstiilile ja tekstiiltoodetele selle riigi päritolu, kus need tööd või töötused läbisid. Sealjuures riik on vastavalt asjaoludele kas kolmas riik või ühendus.

Kui toode on pärit ühenduse riikidest, siis probleeme sooduspäritolu kohta ei teki. Keerulisem on aga juht, kui toode on esialgselt pärit mittesooduspäritoluriigist (vaata tabelit 1).

Lisades 10 ja 11 on esitatud päritolustaatuseta materjalidega tehtavad tööd või töötlemistoimingud, mis annavad päritolustaatuset.

Kusjuures lisas 10 on toodud päritolustaatuseta materjalidest valmistatud toodetele päritolustaatuset andvate või mitteandvate tööde ja töötlemistoimingute loend XI jaotise alla kuuluvate tekstiili ja tekstiiltoodete kohta ning lisas 11 vastavalt muude toodete kui XI jaotise alla kuuluvate tekstiili ja tekstiiltoodete kohta.

Täpsem info: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/origin/gsp/contents.pdf

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/origin/gsp/annex2.pdf
http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/origin/gsp/annex3.pdf
<http://export-help.ses.eu.int>

Toodete päritolu tõendamiseks tuleb Euroopa Liidus esitada tolliinspektuuri päritolusertifikaadid, mida võib jagada sooduspäritolu sertifikaatideks ja mittesooduspäritolu sertifikaatideks.

Täpsem info: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/origin/gsp/annex4.pdf

Sooduspäritolu sertifikaatideks on liikumissertifikaat EUR 1 ja arvedeklaratsioon. Liikumissertifikaate EUR1 kinnitatakse ja väljastatakse liikmesriikide tolliinspektuurides vaid juhul, kui kaupade päritolu on tõestatud. Arvedeklaratsioon on kindla sõnastusega tekst arvel või muul tooteid piisavalt kirjeldaval kaubadokumendil, mis kinnitab kaupade päritolu vastavalt vabakaubanduslepingute tingimustele.

Lisaks eelpool mainitule tuleb sooduspäritolu tõendamiseks esitada Tarnija deklaratsioon, Teabesertifikaat INF4 ja päritolusertifikaat vorm A.

Vaata lisaks veel: <http://www.emta.ee/>

Mittesooduspäritolu sertifikaadiks on päritolusertifikaat vorm A, mille väljaandjaks on Eesti Kaubandus-Tööstuskoda. Päritolusertifikaat ei ole kohustuslik ja esitatakse juhul kui importiva riigi toll või mõni muu asutus (näiteks pank) seda nõuab.

Täpsem info: http://www.koda.ee/sert/EU_paritolu_sert.doc

Eesti Vabariigi Valitsus on andnud välja määruse „**Kauba mittesooduspäritolu tõendava päritolusertifikaadi taotlemise ja väljastamise kord**“

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=745152>

2.4. Sooduspäritoluriigid ja mittesooduspäritoluriigid Euroopa Liidus

Euroopa Liidus on antud välja määrus nr 2501/2001, mille kohaselt on Euroopa Liidus kehtestanud mitu riikide ja territooriumide nimekirja vastavalt soodustuse suurusele, samuti erinevad kaubagruppide nimekirjad vastavalt sellele, kui tundlikud on kaubad Euroopa Liidu siseturu suhtes.

See määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. Seega, on Eesti üle võtnud EL-i GSP-süsteemis rakendatavad kaupade ja riikide nimekirjad.

NÕUKOGU MÄÄRUS nr 2501/2001, 10. detsember 2001, üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise kohta ajavahemikus 1. jaanuar 2002–31. detsember 2004

<http://www.legaltext.ee/text/et/T70158.htm>

Määruse lisas on toodud nimekirjad sooduspäritoluriikide ja -territooriumide kohta GSP-süsteemis.

Tabelis 1 on esitatud mittesooduspäritolu riigid tekstiili ja rõivaste kohta GSP-süsteemis.

Soodustuste puudumise põhjus	1995-2001 & 2002-2004		2005	
	Tekstiil	Rõivad	Tekstiil	Rõivad
Impordi suur osatähtsus või astmestamissüsteem	India Pakistan	Hiina Macao Malaisia Tai Mauritius	India Pakistan	Hiina Pakistan Tuneesia
Poliitiline otsus	Myanmar		Myanmar	
Arengutase	Hong Kong-Hiina Singapur Lõuna-Korea		Hong Kong-Hiina Singapur Lõuna-Korea	
Sotsiaalsoodustusega riigid	Moldaavia		Moldaavia	
Sotsiaalsoodustust taotlevad	Sri Lanka		Sri Lanka	

Soodustuste puudumise põhjus	1995-2001 & 2002-2004		2005	
	Tekstiil	Rõivad	Tekstiil	Rõivad
Erikord narkootikumide tootmise ja edasiandmise vastu võitlemiseks (tollimaksuvaba režiim)	Boliivia, Kolumbia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama, Peruu, El Salvador, Venezuela		Boliivia, Kolumbia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama, Peruu, El Salvador, Venezuela	
Erikord vähem arenenud riikidele (tollimaksuvaba režiim)	Afganistan, Angola, Bangladesh, Burkina, Burundi, Benin, Bhutan, Kongo, Kesk-Aafrika Vabariik, Cabo Verde, Djibouti, Eritrea, Etioopia, Gambia, Guinea, Ekvatoriaal-Guinea, Guinea-Bissau, Haiti, Kambodža, Kiribati, Komoorid, Laos, Libeeria, Lesotho, Madagaskar, Mali, Myanmar, Mauritaania, Maldiiivid, Malawi, Mosambiik, Niger, Nepal, Rwanda, Solomon, Sudaan, Sierra Leone, Senegal, Somaalia, São Tomé ja Príncipe, Tšaad, Togo, Tuvalu, Tansaania, Uganda, Vanuatu, Samoa, Jeemen, Sambia		Afganistan, Angola, Bangladesh, Burkina, Burundi, Benin, Bhutan, Kongo, Kesk-Aafrika Vabariik, Cabo Verde, Djibouti, Eritrea, Etioopia, Gambia, Guinea, Ekvatoriaal-Guinea, Guinea-Bissau, Haiti, Kambodža, Kiribati, Komoorid, Laos, Libeeria, Lesotho, Madagaskar, Mali, Myanmar, Mauritaania, Maldiiivid, Malawi, Mosambiik, Niger, Nepal, Rwanda, Solomon, Sudaan, Sierra Leone, Senegal, Somaalia, São Tomé ja Príncipe, Tšaad, Togo, Tuvalu, Tansaania, Uganda, Vanuatu, Samoa, Jeemen, Sambia	

Kuna Euroopa Nõukogu määrus nr 2501/2001 kehtib vaid 2004. aasta 31. detsembrini, on uus 10-aastase perioodiga (2005. aastast kehtiv) GSP-süsteemi regulatsioon praegu väljatöötamisel.

2. 5. Üldine soodustuste süsteem GSP (*Generalized System of Preferences*)

Üldise soodustuste süsteemi (*Generalized System of Preferences*, GSP) raames kohaldatakse enam arenenud riigid ühepoolset soodustollimaksu vähem arenenud riikidest pärinevale kaubale, järgides ÜRO kaubandus- ja arengukonverentsi (*United Nations Conference on Trade and Development*, UNCTAD) raames kokkulepitud põhimõtteid.

Soodustussüsteem võeti vastu 1968. aastal UNCTAD-i resolutsiooniga. Resolutsiooni kohaselt on soodustussüsteemi eesmärkideks eelkõige: suurendada vähem arenenud riikide ekspordist saadavaid tulusid, edendada nende riikide industrialiseerimist ning kiirendada nende riikide majandusarengut.

Soodustuse andmisel järgitakse UNCTAD-is kokku lepitud põhimõtteid, millest olulisemad on: soodustus on ajutise iseloomuga, soodustuse andmine pole siduv kohustus, soodustuse saajalt ei oodata vastuteenet, soodustuse saajatele tagatakse võrdne kohtlemine (nt kõigile kehtivad samad päritolureglid).

Iga soodustuseandja kehtestab ise nende kaupade loetelu, millele soodustust antakse, ja soodustuste ulatuse. Soodustus väljendub enamasti enamsoodustusrežiimi tollitariifi alandamises teatud protsendi võrra.

Rohkem informatsiooni GSP-süsteemi kohta:

http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/gsp/index_en.htm

<http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/gsp/gspguide.htm>

3. Kaubandusprotseduurid

3.1. Turulepääsu andmebaas (*Market Access Database*)

2004. aastast alates on avatud Euroopa Komisjoni turulepääsu andmebaas.

Andmebaas sisaldab infot turule juurdepääsu tingimuste kohta, mis kehtivad Euroopa Liidu päritoluga kaupade eksportimisel väljapoole Euroopa Liitu. Samuti on võimalik eksportijatel tutvuda

eksporditingimustega. Andmebaasis sisalduv info on jagatud 5 alagruppi: tehnilised kaubandustõkked, eksportija käsiraamat, kaubandusstatistika, rakendatavad tollitariifid ning uurimused. Otsingud eri alamkataloogides võimaldavad saada konkreetse riigi üldise profiili, st milline on tema kaubandus- ja investeerimispoliitika, üldine kaubandusstatistika Euroopa Liiduga, milliseid tariife ja makse rakendatakse, millised mittetariifsed meetmed on kasutusel, kuidas kaitstakse selles riigis intellektuaalse omandi õigusi jpm.

Inglisekeelse andmebaasi kasutamine on tasuta. See sisaldab väga detailset infot, kuid on siiski kasutajasõbralik. Vaata andmebaasi veebilehelt: <http://mkaccdb.eu.int/>

Turulepääsu andmebaas on oluline töövahend Euroopa Liidu väliskaubanduspoliitika kujundamisel, kuna selle abil tagatakse pidev infovahetus Euroopa Liidu institutsioonide, liikmesriikide ja ettevõtjate vahel. Infovahetuse eesmärgiks on kaubandustõkete vähendamine kaupade ja teenuste ekspordimisel väljapoole Euroopa Liitu. Lisaks sellele, et andmebaasi vahendusel pakutakse ettevõtjatele pidevalt täiendatud infot ekspordi- ja investeerimistingimuste kohta kolmandates riikides, annab see Euroopa Komisjonile võimaluse tegeleda süstemaatiliselt ettevõtjate poolt teavitatud uute kaubandustõkete. Andmebaasi abil jälgitakse ka, et Euroopa Liidu liikmesriikide kaubanduspartnerid täidaksid oma rahvusvahelisi kohustusi.

4. Kaubandustõkked

Euroopa Nõukogu andis 1994. aastal välja määruse (nr 3286/94) kaubandustõkete regulatsiooni kohta, mis jõustus 1995. aastal.

Rohkem infot kaubandustõkete regulatsiooni kohta leiab veebilehelt:

http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/tbr/index_en.htm

Euroopa Liidu turg on üldiselt väga avatud kõikidele tööstusoodetele oma suhteliselt madalate tariifsete ja mittetariifsete tõkete. Vastupidiselt Euroopa Liidu ekspordile rakendatakse kolmandates riikides kaubandustõkkeid.

Kolmandad riigid ehk mitteliikmesriigid on need riigid, kellega Euroopa Liit pole sõlminud tekstiilikaubandust käsitlevaid lepinguid.

4.1. Impordikvoodid kolmandate riikide rõivastele ja tekstiiltoodetele

Kahepoolset tekstiilikaubandust käsitlevad lepingud on Euroopa Liit sõlminud 36 riigiga. Lepingud on erinevate riikidega erinevad, st lepinguga on haaratud erinevad tooted. Lepingualused tooted on rühmitatud tootekategooriatesse, kusjuures igal kategoorial on oma nimetus ning loetelu kindlatest kaubakoodidest (CN), mis antud kategooria alla kuuluvad. Kvoodid jaotatakse tavaliselt kategooriate lõikes. Eestile ega ühelegi teisele liikmesriigile eraldi kvooti ei ole, kõik on Euroopa Liidus ühine.

Importija jaoks on oluline teada, et alates liitumisest tuleb esitada tollile kvoodialuste kaupade vabasse ringlusse deklareerimisel lisaks muudele dokumentidele ka impordilitsents, mida väljastab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Impordikvoote rakendatakse ühepoolset järgmistele kolmandatest riikidest rõivastele ja tekstiiltoodetele: Argentiina, Filipiinid, Hiina, Hong-Kong, India, Indoneesia, Korea Vabariik, Macao, Malaisia, Pakistan, Peruu, Singapur, Tai, Taiwan, Usbekistan, Valgevene, Vietnam.

Ühepoolset (autonoomselt) rakendatakse ka Põhja-Korea, Serbia ja Montenegro rõivastele ja tekstiiltoodetele. Vaata lisaks: <http://www.mkm.ee/?id=2838>

4.2. Rõivaste ja tekstiiltoodete impordile järelevalve ehk topeltkontrolli rakendamine

Vastavalt kahepoolsetele lepingutele rakendab Euroopa Liit teatud rõivaste ja tekstiiltoodete impordile koguseliste piiranguteta topeltkontrolli süsteemi.

See rakendub järgmistele kolmandatest riikidest rõivastele ja tekstiiltoodetele: Araabia Ühendemiraadid, Bangladesh, Bosnia-Hertsegovina, Brasiilia, Egiptus, Kambodža, Kasahstan, Kirgiisia, Horvaatia, Laos, Makedoonia, Moldova, Mongoolia, Nepaal, Sri-Lanka, Tadžikistan, Turkmenistan, Ukraina, Usbekistan, Venemaa, Vietnam.

Protseuur on analoogne kvoodi administreerimisele (taotlemine ja dokumendi väljastamine). Eksportiva riigi ametiasutus väljastab vormikohase ekspordidokumendi, mille originaal (va elektroonse litsentseerimisega liitunud riigid) koos taotlusega esitatakse liikmesriigi pädevale riiklikule asutusele. Kuna järelevalve puhul koguselised piirangud puuduvad, siis peale infovahetust Komisjoniga väljastatakse vastav järelevalve dokument.

Eelnev järelevalve rakendatakse Euroopa Liidus ühepoolsetelt vaid Süüria päritolu puuvillalõngale (kategooria 1).

Järelevalve dokumendi saamiseks esitab importija liikmesriigi pädevale riiklikule asutusele (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium) vaid sellekohase taotluse koos ostu-müügi tehingut kinnitava arvega ning peale infovahetust Komisjoniga ka vastav dokument väljastatakse.

Rõivaste ning tekstiiltoodete impordil rakendatavad meetmed päritoluriikide lõikes on esitatud internetis aadressil: <http://www.mkm.ee/index.html?id=2852>

4.3. Tekstiil- ja rõivatoodete leping ATC (*Agreement on Textiles and Clothing*)

Vastavalt Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) Tekstiili- ja rõivalepingule (*Agreement on Textiles and Clothing*, ATC) tühistatakse rõiva- ja tekstiilkvoodid Euroopa Liidus 1. jaanuariks 2005. aastal, st kvoodid kehtivad Eesti importijatele vaid 8 kuud (1.05.-31.12.2004).

Sellega seondult avaneb Euroopa Liidu turg odavatele importtoodetele ja prognoositakse, et tekstiiltoodete impordikvootide tühistamisega kaasneb tekstiilikaubanduse monopoliseerimine Hiina ja veel mõne riigi poolt.

Alates liitumisest WTO-ga aastal 2001, ei rakendata Euroopa Liidus Hiina suhtes impordikvootide toodetele, mille koguselised impordipiirangud on vastavalt ATC lepingule juba tühistatud. Selle tulemusena suurenes 2002. aastal kvoodivaba tekstiiliimport Euroopa Liitu 60%. Kuna Hiina tekstiiliimport Euroopa Liitu on praegu veel 75% ulatuses impordikvootidega kaitstud, siis prognoositakse Hiina turuosa märkimisväärset suurenemist seoses impordikvootide tühistamisega.

EURATEX-i andmetel on enim haavatavad puuvillatööstus (kudumine, ketramine, viimistlemine). ATC lepingu lõppemisest lõikavad peaaegu kogu kasu Hiina ja India. Peamine kaotaja on Euroopa Liit, Türgi, Põhja-Aafrika ja väikesed tarnijad.

Liberaliseerimise mõju tootmisele hinnatakse järgmiselt:

Tekstiilitööstus	Rõivatööstus
<ul style="list-style-type: none"> • T+15: -3% • T0/T+5: -0,5 % aastas • Positiivne mõju üksnes Belgiale, Skandinaavia riikidele, Hollandile • Enim haavatavad on rõivatekstiil, lõng 	<ul style="list-style-type: none"> • T+15: - 8% • T0/T+5: -1,5% aastas • Negatiivne mõju on suurem kui tekstiilitööstusele • Odavama toorme kasutamisest ei ole abi (deindustrialiseerimine) • Enim haavatavad on allhanked, v.a juhul, kui kasutatakse EL riidekangaid

T+15 = 15 aasta pärast; T+5 = 5 aasta pärast

Samas ei täida Hiina kõiki endale WTO-ga liitumisel võetud kohustusi. Nii näiteks rakendab Hiina ikka veel tervet rida tolliväliseid tõkkeid, lahendamata on probleemid intellektuaalse omandi kaitsega - lokkab võltsingute ja piraatkaupade tootmine. Euroopa turg on üle ujutatud illegaalselt subsideeritud Hiina impordiga. Hiina illegaalne valuutaga manipuleerimine ja tööstuse riiklik subsideerimine annavad 40%-lise hinnaeelise Euroopa tootjate suhtes.

Analoogselt Hiinaga ei rakendata impordikvootide 2005. aasta algusest veel järgmistele riikidele: Argentiina, Brasiilia, Filipiinid, Hong Kong, India, Indoneesia, Lõuna-Korea, Macao, Malaisia, Pakistan, Peruu, Singapur ja Tai.

4.4. Impordikvoodi taotlemine ning impordilitsentsi väljastamine

Kolmanda riigi ettevõtja võib pöörduda kohaliku vastava riigiasutuse/institutsiooni poole taotlusega ekspordilitsentsi saamiseks. Taotluse aluseks on eksportiva riigi ja Euroopa Liidu liikmesriigi ettevõtte vahel sõlmitud äritehing.

Ettevõtte taotluse peale antakse talle välja vormikohane ekspordilitsents. Iga litsents hõlmab vaid ühte kvoodialust tootegrupi/kategooriat. Vastav ametiasutus peab arvestust välja antavate ekspordilitsentsidega eksporditavate mahtude üle, st ekspordilitsentse antakse välja ainult kvoodimahu piires.

Ekspordilitsentsi originaal (va riikide puhul, kes on liitunud elektroonse litsentseerimise süsteemiga: Bangladesh, Bosnia-Hertsegovina, Filipiinid, Hong-Kong, India, Kambodža, Korea Vabariik, Horvaatia, Laos, Macao, Malaisia, Nepal, Sri-Lanka, Taiwan, Tai, Ukraina, Venemaa, Vietnam - nende puhul koopia ekspordilitsentsist) koos impordilitsentsi taotlusega tuleb importijal esitada (oma asukoha) liikmesriigi vastavale pädevale riiklikule asutusele.

Määruse 3030/93 lisas I toodud rühmade IA, IB, IIA ja IIB toodete kohta tuleb taotlejal esitada ka originaal päritolusertifikaat (tootekategooriad 1-9, 12-24, 26-29, 31, 32, 32a, 39, 68, 73, 76-78 ja 83) vastavalt Nõukogu määrusele nr 1541/98:

http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/1998/l_202/l_20219980718en00110014.pdf

Eestikeelne tõlge: <http://www.legaltext.ee/text/et/T30270.htm>

Taotluse võib esitada vabalt valitud liikmesriigi asutusele, kusjuures see võib ka erineda liikmesriigist, mis on märgitud ekspordilitsentsile.

Euroopa Liidu tekstiili impordilitsentsi või järelevalvedokumendi taotluse esitamise juhend ja taotlus on esitatud internetis aadressil: <http://www.mkm.ee/?id=2854>

Impordilitsentsi väljastab liikmesriigi vastav pädev riiklik asutus alles pärast seda, kui on saanud Komisjonilt kinnituse selle kohta, et vastava kaubakategooria impordikvoot ei ole veel ammendunud. Seega, Euroopa Komisjon kontrollib, kas imporditav kogus mahub kvoodi piiridesse. (Siiani ei ole juhtunud, et kvoot oleks täis ja liikmesriik ei saa anda välja impordilitsentsi, st olukorda kus kolmas riik on andnud välja rohkem ekspordilitsentse kui kvoot lubab).

Komisjon annab oma kinnituse liikmesriikidele põhimõttel: “kes ees, see mees”, seega kronoloogilises järjekorras vastavalt sellele, kuidas liikmesriigid on impordilitsentsi väljaandmise vajadusest Komisjoni teavitanud.

4.5. Litsentside korraldamise integreeritud süsteem SIGL (*Systeme Integre de Gestion de Licenses*)

Euroopa Liit rakendab topeltkontrolli süsteemi teatud kolmandatest riikidest pärit teatud rõivastele ja tekstiiltoodetele kvantitatiivseid piiranguid (kvootide) ja järelevalvet.

Mõlema meetme puhul kaasneb liikmesriigil kohustus väljastada kaubale, mida imporditakse vabasse ringlusesse, impordilitsents või siis järelevalve dokument.

Impordilitsentside/kvootide ning järelevalve/topeltkontrolli haldus on Euroopa Liidus korraldatud elektroonselt litsentside korraldamise integreeritud süsteemi SIGL (*Systeme Integre de Gestion de Licenses*) kaudu. SIGL näitab, millistele teatavatele tekstiiltoodetele impordikvoot Euroopa Liidus rakendatakse ning nende kvootide täitumist. SIGL andmebaas on alati päevakohane, kuna andmeid täiendatakse iga päev.

Avalik info kõigile soovijatele päritoluriigi, tootekategooriate, kvootide mahu ja täitumise kohta igapäevase seisuga asub aadressil: <http://sigl.cec.eu.int>

4.6. Rõivaste ja tekstiiltoodete märgistamine

Euroopa Liidu ettevõtted ja tööstuse ühendused kaebavad sageli probleemide üle, mis tulenevad toodete märgistamise erinevusest. Enamus märgistusnõudeid on lisandunud hiljuti eesmärgiga kaitsta oma tööstust.

Raskused Euroopa Liidu ettevõtetele on peamiselt seotud suuremate nõudmistega kolmandatest riikidest tulevatele toodetele (importööri registrinumbriga esitamine, suurima jaehinna esitamine).

Osades riikides on saanud tendentsiks nõuda päritolumaa märgistamist (India, Türgi, USA, Indoneesia, Hiina). Sellisel juhul peavad EL ettevõtted juba teadma neid nõudeid ette: tootma erimärgistusi nendelt turgudelt toodetele, arvestama lisakuludega. Peamine probleem seisnebki selles, et päritolumärgistuse kasutamine ei ole reguleeritud ning seda praktiseeritakse liikmesriikides erinevalt.

Rõivaste ja tekstiiltoodete märgistamise teemat käsitletakse eraldi väljaandes EL-i siseturu kohta.

4.7. Rõivaste ja tekstiiltoodete importi kolmandatest riikidest reguleerivad määrused

Nõukogu määrus nr 3030/93 teatavate tekstiiltoodete kolmandatest riikidest importimise ühiste eeskirjade kohta

<http://www.legaltext.ee/text/et/T60043.htm>

Komisjoni määrus nr 260/2004, millega muudetakse teatavate tekstiiltoodete kolmandatest riikidest importimise ühiseeskirju käsitleva nõukogu määruse nr 3030/93 I, III, V ja VII lisa

<http://www.legaltext.ee/text/et/PH2656.htm>

Nõukogu määrus nr 487/2004, millega muudetakse nõukogu määrust 3030/93 teatavate tekstiiltoodete kolmandatest riikidest importimise ühiste eeskirjade kohta

<http://www.legaltext.ee/text/et/PH2673.htm>

Komisjoni määrus nr 272/2004, millega lubatakse Hiina Rahvavabariigist pärinevate tekstiil- ja rõivatoodete koguseliste piinormide vahelisi ülekandeid

<http://www.legaltext.ee/text/et/PH2658.htm>

Komisjoni määrus nr 271/2004, millega lubatakse Aomenist pärinevate tekstiil- ja rõivatoodete koguseliste piinormide vahelisi ülekandeid

<http://www.legaltext.ee/text/et/PH2657.htm>

Nõukogu määrus nr 517/94 teatavatest kahepoolsete lepingute, protokollide või muude kokkulepetega ja ühenduse impordi erieeskirjadega hõlmamata kolmandatest riikidest pärit tekstiiltoodete importimise ühiseeskirjade kohta

<http://www.legaltext.ee/text/et/T50575.htm>

Komisjoni määrus nr 3168/94, millega kehtestatakse ühenduse impordilitsents teatavatest kahepoolsete lepingute, protokollide või muude kokkulepete ja ühenduse impordi erieeskirjadega hõlmamata kolmandatest riikidest pärit tekstiiltoodete importimise ühiseeskirju käsitleva nõukogu määruse nr 517/94 kohaldamisalas ja muudetakse kõnealuse määruse teatavaid sätteid

<http://www.legaltext.ee/text/et/T60047.htm>

Komisjoni määrus nr 1437/2003, millega muudetakse nõukogu määruse nr 517/94 lisasid I, II, IIIB ja VI http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2003/l_204/l_20420030813en00030020.pdf

5. Kaubanduskaitse

Alates maikuust hakkasid Eestis kehtima Euroopa Liidu ühtsed kaubanduskaitse regulatsioonid ning kadus võimalus riiklike sanktsioonide rakendamiseks teiste riikide vastu. Eestil tuleb nüüd kaubanduskaitsega seotud meetmeid vaadata laiemalt ning Euroopa Liidu riikide ühishuvidest lähtuvalt.

Euroopa Liidu poolt kolmandatele riikidele rakendatavad kaubanduskaitse meetmed jagunevad kolme suurde rühma: dumpinguvastased meetmed, tasakaalustusmeetmed ja kaitsemeetmed.

Neist enamkasutatav on dumpinghindadega importtoodetele kaitsetollide või miinimumhinna rakendamine – 85% juhtudest. 14% kaubanduskaitse meetmetest moodustavad tasakaalustusmeetmed, mida rakendatakse kolmandatest riikidest pärit subsideeritud toodete importhinna korrigeerimiseks ja vaid 1% juhtudest kasutatakse tasakaalustusmeetmeid.

Tasakaalustusmeetmed on mõeldud eelkõige selleks, et piirata teatud kaubagrupi ülemäära suurenenud importi Euroopa Liitu, mis võiks välja suretada kohalikud tööstused. Kui dumpingu ja tasakaalustusmeetmed on mõeldud eelkõige hinna korrigeerimiseks, siis kaitsemeetmed piiravad importi ka koguselist.

Kaubanduskaitsemeetmed on vajalikud eelkõige selleks, et tagada ühenduse majanduskeskkonna tõrgeteta toimimist ning vältida äkilisest impordi tõusust või ebaausast hinnapoliitikast tulenevat kahjude teket liikmesriikide tootjatele.

5.1. Dumpinguvastased meetmed

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 384/96, 22. detsember 1995, kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed

<http://europa.eu.int/eur-lex/et/dd/docs/1996/31996R0384-ET.doc>

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 461/2004, 8. märts 2004, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 384/96 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed, ja määrust (EÜ) nr 2026/97 kaitse kohta subsideeritud impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed

<http://www.legaltext.ee/text/et/T80972.htm>

Toodet käsitletakse dumpingutootena, kui selle hind ühendusse eksportimisel on väiksem kui tavapärase kaubandustegevuse käigus ekspordiriigi kindlaksmääratud samasuguse toote võrreldav hind. Dumpinguvastane tollimaks kehtestatakse siis, kui Euroopa Liitu imporditud kauba madal hind kahjustab ettevõtjate konkurentsivõimet siseturul, tooraine kallinemist jms. Dumpinguvastase tollimaksu eesmärk on taolise kahju korvamine.

Euroopa Liidus on dumpinguvastast uurimismenetlust läbiviiv organ Euroopa Komisjon. Kaebuse dumpinguvastaste meetmete kasutamise kohta võivad esitada tootjad, kes esindavad 50% sama või samaväärse kauba tootjatest Euroopa Liidus. Dumpinguhindade kasutamine peab kahjustama antud tööstusharu kogu Euroopa Liidus, ei piisa ainult ühe liikmesriigi tootjate kaebusest.

Euroopa Liidus kasutatakse dumpinguvastaseid meetmeid kolmandatest riikidest nagu Hiina, Indoneesia, Korea jt Euroopa ühisturule imporditavate kaupade suhtes. Dumpinguga ei ole tegemist, kui ühes liikmesriigis, kuhu kaupa imporditakse, müüakse seda kaupa odavamalt kui kaupa eksportivas liikmesriigis.

Veel infot veebilehelt:

http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/anti_dumping/complaint/index_en.htm

5.2. Subsiidiumivastased meetmed

Euroopa Ühenduse subsiidiumivastane regulatsioon võeti vastu kooskõlas olemasolevate rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige nende kohustustega, mis tulenevad üldisest tolli- ja kaubanduskokkulepeest (GATT).

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 2026/97 kaitse kohta subsideeritud impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed

<http://www.legaltext.ee/text/et/T40854.htm>

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 461/2004, 8. märts 2004, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 384/96 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed, ja määrust (EÜ) nr 2026/97 kaitse kohta subsideeritud impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed

<http://www.legaltext.ee/text/et/T80972.htm>

Euroopa Ühenduse subsiidiumivastaseid meetmeid rakendatakse kolmandatest riikidest pärit subsideeritud toodete importhinna korrigeerimiseks, kehtestades kaupadele tasakaalustavad tollimaksud.

Enne kui tasakaalustustavaid tollimakse võib rakendada, peavad olema täidetud kolm tingimust:

- 1) subsiidium peab olema spetsiifiline, st see peab olema ekspordi subsiidium, või limiteeritud subsiidium ettevõttele, tööstusharule või ettevõtete grupile või tootjatele;
- 2) ühenduse tootjatele on tekkinud materiaalne kahju;
- 3) ühenduse huvi korral: ühenduses meetmete kulud ei tohi olla tulude suhtes ebaproportsionaalsed.

Näiteks Hiina tööstuse riiklik subsideerimine annavad 40%-lise hinnaeelise Euroopa tootjate suhtes. Selle tulemusena suurenes 2002. aastal rõivaste ja tekstiiltoodete import Euroopa Liitu 60%. Kuna Hiina rõivaste ja tekstiiltoodete import Euroopa Liitu on praegu veel 75% ulatuses impordikvootidega

kaitstud, siis prognoositakse Hiina turuosa märkimisväärset suurenemist seoses impordikvootide tühistamisega alates 2005. aastast.

Veel infot veebilehelt:

http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/anti_subsidy/complaint/index_en.htm

5.3. Kaitsemeetmed

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 3285/94 impordi ühiste eeskirjade kohta ja määruse (EÜ) nr 518/94 kehtetuks tunnistamise kohta

<http://www.legaltext.ee/text/et/T40851.htm>

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 517/94 teatavatest kahepoolsete lepingute, protokollide või muude kokkulepetega ja ühenduse impordi erieeskirjadega hõlmamata kolmandatest riikidest pärit tekstiiltoodete importimise ühiseeskirjade kohta 7. märts 1994

<http://www.legaltext.ee/text/et/T50575.htm>

Kaitsemeetmetest tulenev tollimaks kehtestatakse siis, kui eksportiv riik ei pea kinni rahvusvahelisest kokkuleppest ja sellest tulenevalt tekitatakse kahju Euroopa Liidu majandusele.

Üheks riigiks, kellele rakendatakse kaitsemeetmeid kvootide näol, on Hiina. Kvooti rakendatakse praegu Hiinast imporditud jalatsitele, laua- ja kööginõudele ning keraamikale.

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 308/2004, 20. veebruar 2004, teatavatele Hiina Rahvabariigist pärinevatele toodetele 2004. aastaks eraldatud koguseliste kvootide kasutamata osa ümberjaotamise kohta

<http://www.legaltext.ee/text/et/PH2662.htm>

EURATEXi ettepanek on rakendada kaitsemeetmeid ka Hiinast imporditud rõivaste ja tekstiiltoodete suhtes. Seda on juba teinud Ameerika Ühendriigid trikookangaste, korsett-toodete ning hommikumantlite suhtes. Kahjuks on aga Euroopas kaitsemeetmete rakendamise protseduur oluliselt mahukam ja aeganõudvam juba ainuüksi seetõttu, et lisaks komisjonile võtavad otsustusprotsessist osa ka kõik 25 liikmesriiki.

Euroopa Komisjoni senine positsioon Hiina tekstiiliimpordile kaitsemeetmete rakendamise suhtes on olnud tõrjuv – seda peetakse poliitiliseks relvaks ja nõutakse, et vähemalt 50% valdkonna ettevõtetest kaitsemeetmeid toetaks. Komisjon eelistuseks on hoopiski dumpinguvastaste abinõude rakendamine.

Veel infot veebilehelt: http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/safeguard/index_en.htm

6. Euroopa Liidu kaubanduslepingud

6.1. Vabakaubanduslepingud

Euroopa Liit on sõlminud hulgaliselt kahepoolseid lepinguid ligi 60 riigiga ning mitmete regionaalsete gruppidega (näiteks Aafrika-, Kariibimere ja Vaikse Ookeani riigid, Andeani grupp, Mercosur jne). Koostöö ulatus on lepingute lõikes erinev, sisaldades muuhulgas reegleid kaubavahetuse, teenuste kaubanduse, tollikoostöö ja investeringute valdkondades.

Kõige olulisemaks võib pidada tolli- ja kaubanduskokkuleppeid, millega on kehtestatud kas kahe- või ühepoolsed soodustingimused (näiteks Euroopa Majanduspiirkonna leping, Euroopa lepingud, koostöö- ja kaubanduskokkulepped, sektoraalsed kaubanduslepingud, ühepoolsed sooduslepingud arenguriikidele jms).

Lisaks sooduskaubanduskokkulepetele on EÜ sõlminud mitmeid lepinguid, mille põhiliseks eesmärgiks on riikidevahelise koostöö suurendamine ning millega ei sätestata enamsoodustusrežiimist soodsamaid kaubandustingimusi (nn kolmanda põlvkonna lepingud, nagu näiteks partnerlus- ja koostöölepingud SRÜ riikidega ja koostöölepingud mitmete Ladina-Ameerika ning Aasia riikidega).

Järgnevalt on regiooniti välja toodud olulisemad ühenduste sooduskaubanduskokkulepped:

Euroopa majanduspiirkond EEA

1995. aastal jõustus Euroopa Majanduspiirkonna, EEA (*European Economic Area*) leping, mis sõlmiti Euroopa Ühenduse, Euroopa Sõe- ja teraseühenduse, liikmesriikide ning Euroopa Vabakaubanduse

Assotsiatsiooni, EFTA (*European Free Trade Association*) liikmesriikide (Norra, Island, Šveits ja Liechtenstein) vahel.

EEA liikmeteks lisaks ühendustele ja liikmesriikidele on Norra, Island ja Liechtenstein. EEA raames on lepingu EFTA osapooltel võimalik osaleda ühenduse siseturul, samas säilitades sõltumatuse EÜ ühisest põllumajandus- ja kalanduspoliitikast. EL liikmesriike esindab EEA-s Euroopa Komisjon.

EEA leping hõlmab nelja majandusvabadust: kaupade (kalandus- ja põllumajandustooted piiratud ulatuses), isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumist. Samuti käsitletakse lepingu põhiosas nelja majandusvabadusega seonduvaid ühenduse horisontaalmeetmeid sotsiaalpoliitika, tarbijakaitse, keskkonna, äriühinguõiguse ja statistika valdkonnas ning siseturu toimimise eelduseks olevaid konkurentsireegleid.

EFTA riikide puhul on erandiks Šveits, kus EEA-ga liitumine referendumul tagasi lükati. Šveitsil on ELiga 7 kahepoolset lepingut, mis käsitlevad maa- ja õhutransporti, isikute vaba liikumist, põllumajandust, riigihanget, tehnilisi tõkkeid kaubandusele ja teadustegevust.

Euroopa Lepingud

Laiemisejärgselt kehtivad lepingud Bulgaaria ja Rumeeniaga. 1963. aastal sõlmis EL assotsiatsioonilepingu Türgiga, et edendada kaubandust ja majanduskoostööd. Selle lepingu raames tehtud töö tulemusena sõlmiti assotsiatsiooninõukogu otsusega 1995. aastal tolliliit. Tolliliit katab tööstustooted, ning ei puuduta põllumajandustooted ja teenuseid. Eraldi sektoraalne leping 1996. aastal veel eksisteerinud Sõe -ja Teraseliidu ning Türgi vahel on sõlmitud teatud terasetoodete vabakaubanduseks. Helsingi tippkohtumisel 1999. aastal anti Türgile kandidaatmaa staatus.

Assotsiatsioonilepingud Vahemere maadega

Euroopa Ühenduse ja Vahemere maade (Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Maroko, Palestiina ja Tuneesia) vahel alustati 1995. aastal läbirääkimisi assotsiatsioonilepingute üle, mille eesmärgiks on 2010. aastaks vabakaubanduspiirkonna loomine. Need lepingud on jõustunud Iisraeli, Maroko ja Tuneesiaga. Leping Palestiinaga on üleminekuperioodis ning kuigi lepingud Alžeeria, Egiptuse ja Jordaaniaga on allkirjastatud, pole need veel jõustunud. Läbirääkimised on lõpetatud Liibanoniga ning käivad Süüriaga. Assotsiatsioonilepingud asendavad varemkehtinud koostöölepinguid ja käsitlevad vastastikust vabakaubandust tööstuskaupade suhtes ning vastastikuseid kontsessioone teatud kala- ja põllumajandustoodete suhtes. EÜ ja Iisrael on vastastikku oma turud avanud, samas kui ülejäänud Vahemere maad teevad seda 12 – 15 aastaseid üleminekuperioode kasutades.

Stabilisatsiooni- ja assotsiatsioonilepingud endise Jugoslaavia liikmesriikidega

Euroopa Liit kirjutas 2001. aastal alla stabilisatsiooni- ja assotsiatsioonilepingu endise Jugoslaavia vabariigi Makedooniaga, mille sätted kehtestavad kaubanduse ja kaubandusega seonduvate meetmete korra alates juunist 2001. Analoogne lepinguline baas on EL-il alates 2002. aasta märtsist ka Horvaatiaga. EL on avanud Lääne-Balkani riikide toodetele oma turu ühepoolset, Makedoonia avab oma turu progressiivselt 10 aasta jooksul (erandiks on terase-, tekstiili- ning põllumajandustooted, mis alluvad erisätetele). Horvaatia avab oma turu EL-i toodetele 5 aasta jooksul (erandiks on põllumajandustooted, mille kohta käivad erisätted).

Andorra, San Marino ja Fääri Saared

EÜl on tollialane kokkulepe Andorra ja San Marinoga ning vabakaubandusleping Fääri Saartega.

Lõuna-Aafrika

EÜ kaubanduse-, arengu- ja koostöölepingut Lõuna-Aafrika Vabariigiga (LAV) rakendatakse ajutiselt alates 2000. aasta algusest. Leping näeb ette 10-aastase progressiivse üleminekuperioodi, mille lõpuks on ette nähtud 95% LAVi kaupade vaba juurdepääs ühenduse turule. EÜ toodetest jõuab 12-aastase üleminekuperioodi lõpul vabalt LAV turule 90%.

Ladina-Ameerika

EÜ eesmärgiks on sisse seada lähedased poliitilised ja majandussuhted Ladina-Ameerika ja Kariibimere maadega. EÜ ja Mehhiko vaheline vabakaubandusleping jõustus 2000. aasta juulis ja käitleb kaupade turule juurdepääsu, hõlmates täpsemalt päritolureegleid, tehnilisi nõudeid, sanitaar- ja fütosanitaarmedeid, kaitsemeetmeid, investeringuid, teenuste kaubandust, riigihankeid,

konkurentsipoliitikat ja intellektuaalse omandi kaitset. EÜ jaoks on turu avamise ajakava kiirem kui Mehhiko jaoks. Ühendus kohustub progressiivselt kaotama tollimaksud Mehhikost pärinevatele tööstuskaupadele jaanuariks 2003. aastal, Mehhiko teeb seda jaanuariks 2007. aastal. Käimas on läbirääkimised assotsiatsioonilepingute sõlmimiseks Tšiili ja Lõuna-Ameerika vabakaubanduspiirkonnaga (MERCOSUR).

Lähis-Ida riigid (Bahrein, Kuveit, Omaan, Katar, Saudi-Araabia, Araabia Ühendemiraadid)

EÜ allkirjastas koostöölepingu Pärsia Lahe Koostöönõukoguga (*Gulf Cooperation Council*) 1988. aastal ja läbirääkimised vabakaubanduslepingu sõlmimiseks algasid 1990. aastal. Läbirääkimised seiskusid 1993. aastal kui Pärsia Lahe Koostöönõukoguga esitas energiasektorit puudutava ettepaneku, mis ei sobinud EÜ-le. Läbirääkimised taasavati 2002. aastal eesmärgiga jõuda tollialase kokkuleppeni jaanuaris 2005.

Aasia riigid

Kuus Aasia riiki India ja Tai eestvedamisel on jõudnud lõpule vabakaubanduspiirkonna asutamisega. Importtollide vähendamist alustatakse 2005. aastal. Vabakaubanduspiirkond laieneb nii, et India, Tai ja Sri Lanka loobuvad tollidest samm-sammult 2012. aasta lõpuks, vähemarenenud Myanmari, Bhutan ja Nepaal 2017. aasta lõpuks.

Bangladesh jääb lepingust esialgu kõrvale, kuna teised riigid pole siiani nõudnud Bangladeshis sooviga saada hüvitust imporditollide vähendamise eest.

Olulisemad Euroopa Liidu välislepingud

Euroopa lepingud: Bulgaaria, Rumeenia.

Assotsiatsioonilepingud: Küpros, Malta, Türgi, Tšiili (rakendatakse ajutiselt alates 01.02.2003).

Stabilisatsiooni- ja assotsiatsioonilepingud: endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik, Horvaatia.

Euroopa - Vahemere piirkonna assotsiatsioonilepingud: Iisrael, Maroko, Palestiina omavalitsus, Tuneesia.

Teised vabakaubanduslepingud: Taani (Fääri saared), Island, Liechtenstein, Mehhiko, Norra, Šveits, Lõuna-Aafrika.

Teised tolliliidud: Andorra, San Marino.

Autonoomsed kaubandusmeetmed Lääne-Balkani riikides: Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina föderatsioon, Jugoslaavia Liitvabariik, Kosovo.

Partnerlus- ja koostöölepingud: Valgevene, Moldova, Venemaa, Ukraina, Armeenia, Aserbaidžaan, Gruusia, Kasahstan, Kirgiisia, Turkmeenia, Usbekistan.

Lepingud koostööks: Lõuna-Aafrika (rakendatakse ajutiselt), Jeemen, Mehhiko, Korea, Kanada, Pakistan, Sri Lanka, Vietnam ning Lähis - Ida riigid ja Lõuna-Ameerika vabakaubanduspiirkond (*MERCOSUR*).

Ülemeremaade ja -territooriumide assotsiatsioon (OCT): Anguilla, Antarktika, Aruba, Briti Antarktika ala, Briti India ookeani ala, Briti Neitsisaared, Kaimanisaared, Prantsuse Polüneesia, Prantsuse Antarktilised ja Lõunaalad, Gröönimaa, Mayotte territoriaalühendus, Montserrati asumaa, Hollandi Antillid, Uus-Kaledoonia ja sõltkondade ala, Pitcairn ja sõltkonnad, Saint Helena asumaa ja sõltkonnad, Ascension, Lõuna-Georgia, Lõuna-Sandwichi saared, Saint-Pierre'i ja Miqueloni territoriaalühendus, Turksi ja Kaikose saarte asumaa, Wallise ja Futuna ala.

EL - Aafrika, Kariibimere ja Vaikse ookeani riikide koostöö (ACP): Angola, Antigua ja Barbuda, Bahama, Barbados, Belize, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Kamerun, Roheneemesaared, Kesk-Aafrika, Tšaad, Komoorid, Kongo, Côte d'Ivoire, Cooki saared, Djibouti Vabariik, Dominica Ühendus, Dominikaan, Ekvatoriaal-Guinea, Eritrea, Etiopia, Mikroneesia, Fidži, Gabon, Gambia, Ghana, Grenada, Guinea, Guinea-Bissau, Guyana, Tahiti, Jamaica, Kenya, Kiribati, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Marshalli Saared, Mauritaania, Mauritius, Mosambiik, Namiibia, Nauru, Niger, Nigeeria, Niue, Belau, Paapua Uus-Guinea, Rwanda, Saint Christopheri ja Nevis Föderatsioon, Saint Lucia, Saint Vincent ja Grenadiinid, Samoa, São Tomé ja Príncipe, Senegal, Seišellid, Sierra Leone, Saalomoni Saared, Somaalia, Lõuna-Aafrika, Sudaan, Suriname, Svaasimaa, Tansaania, Togo, Tonga, Trinidad ja Tobago, Tuvalu, Uganda, Vanuatu, Sambia, Zimbabwe.

Üldine soodustuste süsteem (GSP): Afganistan, Argentina, Armeenia, Aserbaidžaan, Bahrein, Bangladesh, Valgevene, Bhutan, Boliivia, Brasiilia, Brunei Darussalam, Kambodža, Tšiili, Hiina, Kolumbia, Costa Rica, Kuuba, Ida-Timor, Ecuador, El Salvador, Georgia, Guatemala, Honduras, India, Indoneesia, Iraan, Iraak, Kasastan, Kirgiisia, Kuveit, Laos, Suur Liibüa, Malaisia, Maldivid, Moldova, Mongoolia, Myanmar, Nepal, Nicaragua, Omaan, Pakistan, Panama, Paraguayk, Peruu, Filipiinid, Katar, Venemaa, Saudi Araabia, Sri Lanka, Tadžikistan, Tai, Türkmenistan, Ukraina, Araabia, Uruguay, Usbekistan, Venezuela, Vietnam, Jeemen, Ameerika Samoa, Bermuda, Bouvet' saar, Kookossaarte ala, Cooki saared, Gibraltar, Guami ala, Heardi ja McDonaldi saarte ala, Aomen, Norfolki saare ala, Põhja-Mariaan, Ühendriikide väikesed hajasaares, Tokelau, USA Neitsisaared.

6.2. Cotonou leping ACP riikidega

Euroopa liit sõlmis 2000. aastal Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani (ACP) riikide suhteid käsitleva uue lepingu, mis hõlmab järgnevat 20 aastat.

ELi liikmete arengukoostöö poliitika koosneb põhimõtteliselt kolmest sambast:

- a) liikmesriikide kahepoolne ja rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu antav abi,
- b) ELi ühine arengukoostöö poliitika, mida teostab komisjon,
- c) Euroopa Arengufond EDF (*European Development Fund*).

Enamuse liikmesriikide puhul moodustab kahepoolne abi suurima osa arengukoostöö eelarvest. EL-i ühist poliitikat rahastatakse üldise EL-i eelarve kaudu.

Euroopa Arengufond on nn eelarveline fond, mille kaudu rahastatakse Euroopa Liidu arengukoostööd Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidega (ACP riigid) ning oma liikmete ülemereterritooriumidega (OCT) vastavalt EL-i ja ACP vahel sõlmitud partnerluslepingule (Cotonou leping).

Arengufondi rahastamise osas lepivad liikmesriigid kokku eraldi. Liikmesriikide panus fondi sõltub formaalselt nende soovist ja võimest panustada, ehk on läbirääkimiste küsimus.

Vaata lisaks: http://europa.eu.int/comm/development/body/cotonou/index_en.htm#introduction

7. Kaubandusega seotud seadused ja muud õigusaktid

KAUBANDUSTEgevuse SEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=715219>

See seadus sätestab kaubandustegevuse alused ja korra, järelevalve teostamise korralduse ning vastutuse seaduse rikkumise eest.

TOLLISEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=740392>

Eesti Vabariigi ja väljaspool Euroopa Ühenduse tolliterritooriumi asuvate riikide ja territooriumide vahelisele kaubandusele, sellega tegeleva isiku ja tolli õigustele, kohustustele ning vastutusele kohaldatakse EÜ Nõukogu määrust 2913/92/EMÜ, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, EÜ Komisjoni määrust 2454/93/EMÜ, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele 2913/92/EMÜ, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik ja teisi tollieeskirjade rakendamiseks vastuvõetud ühenduse õigusakte. Seda seadust kohaldatakse ühenduse õigusaktidega reguleerimata osas.

Selles seaduses sätestatakse ka tolli ja isiku õigused ja kohustused muude keeldude ja piirangute riikliku järelevalve teostamisel tolli poolt, samuti vastutus tollieeskirjade rikkumise eest. Vastavalt ühenduse tolliseadustiku artiklile 1 koosnevad tollieeskirjad ühenduse tolliseadustikust ja ühenduse tasandil või siseriiklikult nende eeskirjade rakendamiseks vastuvõetud sätetest.

NÕUKOGU MÄÄRUS (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik 12. oktoober 1992 <http://www.legaltext.ee/text/et/T2109.htm>

KOMISJONI MÄÄRUS (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik 2. juuli 1993 <http://www.legaltext.ee/text/et/T2197.htm>

TARBIJAKAITSESEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=757827>

Selle seaduse ülesanne on tagada tarbija õiguste kaitsmine Eestis.

PAKENDISEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=750865>

Selle seaduse ülesanne on kehtestada nõuded pakendile ja pakendi kasutamisele eesmärgiga soodustada pakendi või pakendimaterjali ringlust või taaskasutamist muul viisil, välistada pakendi ebasoovitavat mõju inimesele ja keskkonnale, vältida või vähendada kasutatud pakendist jäätmete moodustumist ning ühtlustada pakendi ja pakendi kasutamise nõuded rahvusvaheliste nõuetega.

Seadus reguleerib pakendi tootmist, kasutamist, importi, pakendijäätmete käitlemist ja pakendile kantavat märgistust.

MÕÖTESEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=724846>

Selles seaduses sätestatakse füüsikaliste suuruste mõõtmise jälgitavuse tagamise alused. Mõõtmine käesoleva seaduse tähenduses on operatsioonide kogum füüsikalise suuruse väärtuse määramiseks spetsiaalsete tehniliste vahendite (mõõtevahendite) abil ning mõõtmise jälgitavus - mõõtetulemuse või etaloni väärtuse omadus, mis võimaldab neid seostada riigi- või rahvusvahelise etaloniga katkematu võrdlusteahela kaudu, kusjuures ahela kõikidel lülidel on teada olev määramatus.

Mõõtmiste usaldatavus ja jälgitavus saavutatakse Rahvusvahelisele Mõõtühikute Süsteemile (SI) vastavate mõõtühikute ja nende etalonide kasutamise, mõõtevahendite metrooloogilise kontrolli ja mõõtmisi teostavate laborite akrediteerimise kaudu.

TOOTE OHUTUSE SEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=735236>

Selles seaduses sätestatakse turustatava toote ja tootega seotud teenuse ohutuse tagamise nõuded ning turujärelevalve korraldamise alused. Seda seadust kohaldatakse Eestis turustatavale või Euroopa Liidu liikmesriiki eksporditavale tootele ja tootega seotud teenusele.

TOOTE NÕUETELE VASTAVUSE TÕENDAMISE SEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=749724>

See seadus sätestab toote nõuetele vastavuse tõendamise korralduse, volitatud asutusena, tunnustatud asutusena ning akrediteerimisasutusena tegutsemise alused ja korra ning riikliku järelevalve korralduse. Toote nõuetele vastavuse tõendamise eesmärk on tõendada toote vastavust seadusega või seaduse alusel antud määrusega esitatavatele nõuetele.

TÖÖSTUSDISAINI KAITSE SEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=730982>

See seadus reguleerib tööstusdisaini valdkonnas loodud tööstusdisainilahenduste õiguskaitset Eesti Vabariigis ja antud seaduses sätestatud juhtudel Euroopa Liidu nõukogu määruse 6/2002/EÜ Ühenduse disainilahenduste kohta alusel Siseturu Ühtlustamise Ameti poolt registreerimata ja registreeritud disainilahendustega seonduvaid õigusi ja kohustusi.

Majandus- ja kommunikatsiooniminister annab seaduse kohaldamiseks määruse küsimustes, milles otsustamise õigus on liikmesriigil vastavalt Euroopa Liidu õigusaktidele või mille andmise õigus tuleneb käesolevast seadusest.

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 6/2002, 12. detsember 2001, ühenduse disainilahenduse kohta

<http://www.legaltext.ee/text/et/T60580.htm>

PATENDISEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=730956>

See seadus reguleerib suhteid, mis tekivad seoses patentse leiutise õiguskaitsega Eesti Vabariigis.

AUTORIÕIGUSE SEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=747999>

Autoriõiguse seaduse eesmärk on tagada kultuuri järjepidevus ja kultuurisaavutuste kaitse, autoriõigusel põhinevate tootmisharude ja rahvusvahelise kaubanduse areng ning luua autoritele, teose

esitajatele, fonogrammitootjatele, raadio- ja televisiooniorganisatsioonidele, filmi esmasalvestuse tootjatele, andmebaasi tegijatele ning teistele käesolevas seaduses nimetatud isikutele soodsad tingimused teoste ja muude kultuurisaavutuste loomiseks ja kasutamiseks.

KAUBAMÄRGISEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=731036>

See seadus reguleerib üldtuntud ja registreeritud kauba- ja teenindusmärkide õiguskaitset, kaubamärkidega seonduvaid õigusi ja kohustusi ning käesolevas seaduses sätestatud juhtudel Euroopa Liidu nõukogu määruse 40/1994/EÜ Ühenduse kaubamärgi kohta alusel Siseturu Ühtlustamise Ameti poolt registreeritud kaubamärkidega seonduvaid õigusi ja kohustusi.

Majandus- ja kommunikatsiooniminister annab käesoleva seaduse kohaldamiseks määruse küsimustes, milles otsustamise õigus on liikmesriigil vastavalt Euroopa Liidu õigusaktidele või mille andmise õigus tuleneb käesolevast seadusest.

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 40/94, 20. detsember 1993, ühenduse kaubamärgi kohta

<http://www.legaltext.ee/text/et/T1265.htm>

REKLAAMISEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=764777>

Reklaamiseadus sätestab reklaami mõiste, kehtestab reklaami üldnõuded, reklaami piirangud ning nende ulatuse, reklaami eritingimused ning reguleerib reklaamialase tegevuse järelevalvet ja kehtestab vastutuse käesoleva seaduse rikkumise eest.

Selles seaduses käsitletakse reklaamina teavet, mis avalikustatakse toodete või teenuste müügi suurendamise, ürituse või idee edendamise või mõnes muus vallas mõne muu soovitud tagajärje saavutamise eesmärgil ning mida reklaami avalikustaja tasu eest või mõnel muul vastaval kaalutlusel levitab.

KONKURENTSISEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=782641>

Selle seaduse reguleerimisala on vaba ettevõtluse huvidest lähtuva konkurentsi kaitsmine loodusvarade kaevandamisel, toodete valmistamisel ja teenuste osutamisel ning toodete ja teenuste ostmisel ja müümisel ning muus äritegevuses konkurentsi takistamise, piiramise või kahjustamise ärahoidmine ja kõrvaldamine.

Käesolevat seadust kohaldatakse ka juhul, kui konkurentsi kahjustamisele suunatud tegevus või tegevusetus toimub väljaspool Eesti territooriumi, kuid kahjustab konkurentsi Eesti territooriumil.

VÕLAÕIGUSSEADUS

<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=751880>

Selle seaduse üldosas sätestatud kohaldatakse kõikidele selles seaduses või muudes seadustes nimetatud lepingutele, muu hulgas töölepingule, ja muudele mitmepoolsetele tehingutele, samuti lepingutele, mida ei ole küll seaduses nimetatud, kuid mis ei ole seaduse sisu ja mõttega vastuolus, samuti võlasuhetele, mis ei ole tekkinud lepingust.

Lühendite seletusi:

ACP (en: *Africa, Caribea and Pacific*) - Aafrika, Kariibimere ja Vaikse ookeani riigid

ATC (en: *Agreement on Textiles and Clothing*) - tekstiil- ja rõivatoodete leping

CN (en: *Combined Nomenclature*) - kaupade koondnomenklatuur

EDF (en: *European Development Fund*) - Euroopa Arengufond

EEA (en: *European Economic Area*) - Euroopa majanduspiirkond

EFTA (en: *European Free Trade Association*) - Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon

EL - Euroopa Liit (en: *European Union*, EU)

ETT - Eesti Tollitariifistik

EURATEX (en: *The European Apparel and Textile Organisation*) - Euroopa Rõiva- ja Tekstiiliit

EÜ - Euroopa Ühendus (en: *European Community*, EC)

GATT (en: *General Agreement on Tariffs and Trade*) - üldine tariifide ja kaubanduse leping

GSP (en: *Generalized System of Preferences*) - üldise soodustuste süsteem
HS (en: *Harmonized System*) - harmoniseeritud süsteem
MFN (en: *Most Favoured Nations*) - enamsoodustusrežiimi tollimaks
OCT (en: *Overseas Countries and Territories*) - ülemeremaad ja -territooriumid
SIGL (fr: *Système Integre de Gestion de Licenses*) - litsentside korraldamise integreeritud süsteem
TARIC (en: *Integrated Custom Tariff*) – EL integreeritud tariifistik
TRB (en: *Trade Barriers Regulation*) - kaubandustõkete regulatsioon
UNCTAD (en: *United Nations Conference on Trade and Development*) - ÜRO kaubandus- ja arengukonverents
WTO (en: *World Trade Organisation*) - Maailma Kaubandusorganisatsioon

Kasulikke linke:

Euroopa Liidu andmebaas <http://europa.eu.int/>
Euroopa Liidu tekstiiltoodete kvootide andmebaas - SIGL <http://sigl.cec.eu.int/>
Euroopa Liidu andmebaas arenguriikide eksportööridele <http://export-help.cec.eu.int/>
EL tollitariifide andmebaas – TARIC http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/et/tarhome.htm
Euroopa Liidu turulepääsu andmebaas – *Market Access Database* <http://mkacddb.eu.int/>
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium <http://www.mkm.ee/>
Maksu- ja Tolliamet <http://www.emta.ee/>
Konkurentsiamet <http://www.konkurentsiamet.ee/index.html?id=1355>
Statistikaamet <http://www.stat.ee/>
A-Tolliagentuur online <http://www.a-tolliagentuur.ee/>
Eesti Õiguskeele Keskus <http://www.legaltext.ee/>
Eesti Tööstus-Kaubanduskoda <http://www.koda.ee/>
Elektrooniline Riigiteataja <https://www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp>
Incoterms 2000 <http://www.iccwbo.org/incoterms/preambles.asp>
Incoterms <http://www.ltdmgt.com/incoterms.htm>
Euroopa Komisjoni dumpingu- ja subsiidiumivastane komitee
http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

Ülevaate koostas:

Anželika Mullaste
Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit

Tartu mnt 63, 10115 Tallinn
Tel 611 5567
Faks 611 5568
E-post: info@textile.ee
<http://www.textile.ee>

© Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit